

Sygn. akt **III AUa 34/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marta Sawińska

Sędziowie: SSA Marek Borkiewicz

SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)

Protokolant: st.sekr.sąd. Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2015 r. w Poznaniu

sprawy **P. F.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 27 października 2014 r. sygn. akt VIII U 4357/12

oddala apelację.

SSA Marek Borkiewicz	SSA Marta Sawińska	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
----------------------	--------------------	-------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 września 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 sierpnia 2012 roku przyznał P. F. emeryturę od dnia 1 sierpnia 2012 roku, w wysokości 2.642,74 złotych, przyjmując do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1972 roku do 1993 roku oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 153,36%. Przy ustalaniu emerytury uwzględniono zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne za okres 10 lat i 28 dni.

P. F. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej uchylenie w zakresie odmowy ustalenia emerytury na podstawie art. 26 w zw. z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, domagając się nadto „poprawienia na kwotę 60869,60 zł błędnie ustalonego dochodu w 1973 r. stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ponowne obliczenie emerytury” oraz zastosowanie wskaźnika w wysokości 137,90% korygującego zaniżony dochód od maja 1975 roku do końca 1983 roku i ponowne obliczenie emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 27 października 2014r. :

1. Zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu P. F. emeryturę w wysokości 2.742,41zł od dnia 1 sierpnia 2012r.; kwotę 2.852,11zł od dnia 1 marca 2013r.; kwotę 2,897,74zł od dnia 1 marca 2014r., przyjmując wskaźnik podstawy wymiaru świadczenia na 154,88%,
2. W pozostałym zakresie odwołanie oddalił.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i rozważania:

P. F. urodził się (...). W okresie od dnia 1 czerwca 1971 roku do dnia 31 sierpnia 1972 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w P., na stanowisku asystenta projektanta. Wysokość wynagrodzenia została ustalona na kwotę 1.500 złotych i dodatkowo przewidziano premię według regulaminu. Od dnia 1 września 1971 roku przyznano P. F. wynagrodzenie w wysokości 2.200 złotych plus premia.

Od dnia 1 września 1972 roku do dnia 30 kwietnia 1975 roku P. F. był zatrudniony w (...)w L. Zakład (...) w P., na stanowisku starszego technologa i zastępcy szefa produkcji.

Wynagrodzenie zasadnicze ustalono na kwotę 3.300 złotych, przewidując dodatkowo premię.

Z dniem 1 stycznia 1973 roku powierzono P. F. stanowisko starszego konstruktora z uposażeniem 3.400 złotych plus premia. Od dnia 1 kwietnia 1973 roku wynagrodzenie wynosiło 3.900 złotych z prawem do premii.

Z dniem 1 czerwca 1973 roku P. F. został zastępcą szefa produkcji z wynagrodzeniem 4.100 złotych z prawem do premii zgodnie z regulaminem. Z dniem 1 czerwca 1974 roku odwołującemu powierzono stanowisko w Wydziale – (...) z wynagrodzeniem 4.300 złotych z prawem do premii oraz dodatek funkcyjny w wysokości 500 złotych.

W legitymacji ubezpieczeniowej pracodawca –(...) podał, iż P. F. uzyskał dochód w kwocie 50.969,60 złotych – za 9 miesięcy 1973 roku; kwotę 66547,80 złotych za cały 1974 roku oraz 21.592,63 złotych za 4 miesiące 1975 roku.

Od dnia 30 kwietnia 1975 roku do 31 marca 1988 roku P. F. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w W. – Zakład (...) w P. na stanowisku zastępcy Dyrektora ds. (...).

W okresie od dnia 1 kwietnia 1988 roku do dnia 30 czerwca 1991 roku w/w był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku dyrektora przedsiębiorstwa.

W okresie od dnia 4 lipca 2002 roku do 31 lipca 2012 roku P. F. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników i nie pobierał świadczeń emerytalno – rentowych z KRUS.

Decyzją z dnia 19 września 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 sierpnia 2012 roku przyznał P. F. emeryturę od dnia 1 sierpnia 2012 roku, w wysokości 2.642,74 złotych, przyjmując do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1972 roku do 1993 roku oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 153,36%. Przy ustalaniu emerytury uwzględniono zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne za okres 10 lat i 28 dni.

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął następujące wartości wynagrodzenia uzyskanego przez P. F. : 30.800,00 złotych (za rok 1972); 50.969,60 złotych (1973); 66.547,80 złotych (1974); 73.592,60 złotych (1975); 81.600,00 złotych (1976); 86.400,00 złotych (1977); 90.400,00 złotych (1978); 94.800,00 złotych (1979); 97.500,00 złotych (1980); 109.100,00 złotych (1981); 144.300,00 złotych (1982); 175.200,00 złotych (1983); 287.395,00 złotych (1984); 353.274,00 złotych (1985); 413.789,00 złotych (1986);

552.413,00 złotych (1987); 1.971.905,00 złotych (1988); 6.970.000,00 złotych (1989); 19.956.000,00 złotych (1990); 31.227.900,00 złotych (1991).

Sąd ustalił, że po uwzględnieniu zarobków za okres od stycznia do marca 1973 roku, w łącznej kwocie 10.200 złotych, emerytura, po zwiększeniu jej z tytułu opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne rolników, za okres 10 lat i 28 dni, od 1 sierpnia 2012 roku wyniosłaby 2.742,41 złotych, od dnia 1 marca 2013 roku – 2.852,11 złotych, a od dnia 1 marca 2014 roku – 2.897,74 złotych. Zarazem wskaźnik podstawy wymiaru wyniósłby 154,88%.

Sąd uznał za w pełni wiarygodne i przydatne dla potrzeb niniejszego postępowania dokumenty zgromadzone w aktach sprawy oraz w aktach pozwanego organu rentowego oraz zeznania odwołującego.

Zdaniem Sądu odwołanie P. F. zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Zgodnie z treścią art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 roku poz. 1440) ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Bezspornym pozostawała okoliczność, iż P. F. do dnia 31 lipca 2012 roku podlegał, ubezpieczeniu społecznemu rolników i nie pobierał świadczeń emerytalno – rentowych z KRUS. Po ukończeniu (...) roku życia odwołujący nie kontynuował ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, wynikającego z ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Tym samym żądanie w oparciu o art. 55 w/w ustawy nie jest zasadne.

Tym samym odwołanie P. F. w przedmiocie obliczenia wysokości świadczenia w oparciu o art. 55 o emeryturach i rentach z FUS nie było zasadne.

Za trafne natomiast Sąd Okręgowy uznał żądanie odwołującego dotyczące przyjętego wynagrodzenia za rok 1973. Zdaniem organu rentowego P. F. uzyskał wynagrodzenie w kwocie 50.969,60 złotych, a która to kwota wynika z zapisów z legitymacji ubezpieczeniowej, jednakże dotyczy jedynie 9 miesięcy roku 1973. Organ rentowy pominął przy tym wynagrodzenie za styczeń, luty i marzec 1973 roku, które łącznie wyniosło 10.200,00 złotych. Na powyższą okoliczność odwołujący przedłożył angaż z w (...) w L. Zakład (...) w P.. Z dniem 1 stycznia 1973 roku powierzono P. F. stanowisko starszego konstruktora z uposażeniem 3.400 złotych plus premia.

Po uwzględnieniu zarobków za okres od stycznia do marca 1973 roku, w łącznej kwocie 10.200 złotych, emerytura, po zwiększeniu jej z tytułu opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres 10 lat i 28 dni, od 1 sierpnia 2012 roku wyniosłaby 2.742,41 złotych, od dnia 1 marca 2013 roku – 2.852,11 złotych, a od dnia 1 marca 2014 roku – 2.897,74 złotych, a wskaźnik podstawy wymiaru wyniósłby 154,88%.

Sąd podkreślił, że to na stronach postępowania, stosownie do treści art. 6 kc, spoczywał obowiązek udowodnienia faktów, z których strony te wywodziły skutki prawne, a zatem w szczególności odwołujący winien wykazać wysokość uzyskanych premii w latach 1975 – 1983. W tym okresie odwołujący pracował w Przedsiębiorstwie (...) w W.. Za ten okres następca prawny Przedsiębiorstwa (...) w (...) sp. z o.o. nie dysponuje układem zbiorowym pracy, lecz jedynie kserokopią Zakładowego Systemu Wynagradzania w (...) z 1984 roku.

Tym samym brak było przesłanek do obliczenia wysokości o dokonane przez odwołującego wyliczenia, które nie zostały w żaden inny sposób potwierdzone

W konsekwencji, mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił zaskarżoną decyzją i przyznał odwołującemu emeryturę w wysokości 2.742,41 złotych - od 1 sierpnia 2012 roku, 2.852,11 złotych – od dnia 1 marca 2013 roku, 2.897,74 złotych – od dnia 1 marca 2014

roku, przyjmując wskaźnik podstawy wymiaru na 154,88%.W pozostałym zakresie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, odwołanie oddalono.

Od powyższego wyroku w części tj. w punkcie 1 apelację wywiódł pozwany organ rentowy zarzucając mu:

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art.53 w związku z art.15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2013r. poz. 353) polegające na przyjęciu, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury odwołującego po uwzględnieniu do zarobków za 1973r. kwoty 10.200zł (po 3.400zł miesięcznie za okres od stycznia do marca 1973r.) wynosi 154,88%, natomiast emerytura obliczona przy uwzględnieniu tego wskaźnika wynosi odpowiednio 2.742,41 od 1 sierpnia 2012r., 2852,11zł od 1 marca 2013r., i 2.897,74zł od 1 marca 2014r.;

2. Naruszenie przepisów art.233 §1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów wyznaczonej tym przepisem poprzez uznanie, że do podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego podlegają wliczeniu zarobki za okres od stycznia do marca 1973r. w łącznej kwocie 10.200zł, czyli po 3.400zł za każdy miesiąc z tytułu zatrudnienia w (...) w sytuacji, gdy nie ma żadnych oryginalnych dowodów potwierdzających, że wnioskodawca otrzymał takie wynagrodzenie, a w konsekwencji zwiększenie wskaźnika podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem spornych kwot do 154% i obliczenia świadczenia w wyższej wysokości niż to wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia 19.09.2012r. ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Odwołujący w odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie apelacji pozwanego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona.

Zgodnie z treścią art.378§1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, zatem w rozpoznawanej sprawie na etapie apelacji spór ogranicza się do ustalenia czy trafnie Sąd I instancji uwzględnił do obliczenia wysokości emerytury wynagrodzenie w wysokości 3.400zł miesięcznie za styczeń, luty i marzec 1973r.

Należy bowiem w tym miejscu podkreślić, że odwołujący P. F. nie złożył apelacji od wyroku, w części oddalającej odwołanie, toteż zarzuty zawarte w odpowiedzi na apelację, a dotyczące pozostałych kwestii spornych wykraczają poza zakres apelacji.

Zaskarżoną decyzją pozwany organ rentowy przyznał P. F. prawo do emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2015.748 j.t) w związku z art.15 ustawy.

W myśl art. 15 ust. 1, 2a i 6 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.) podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Taki też wariant został przyjęty przy obliczeniu wysokości emerytury odwołującego.

Wskazać też należy, że w dniu 23 listopada 2011 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412).

Zgodnie z § 21 ust. 1 tego rozporządzenia - środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Nadto należy podkreślić, że w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie obowiązują ograniczenia dowodowe wynikające z przepisów wykonawczych. W przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w aktach osobowych, takich jak umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia, wówczas można uwzględniać tylko takie składniki, które są pewne, wypłacane były w danym okresie stale i w określonej wysokości (por.: wyrok SA w Lublinie z 4 października 2012 r., III AUa 305/12, LEX nr 1223273).

Mając na uwadze wymienione wyżej regulacje prawne, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, w oparciu o które ustalił, że trafne jest żądanie odwołującego w części dotyczącej uwzględnienia wynagrodzenia za okres styczeń- marzec 1973r. do obliczenia wysokości emerytury przyznanej decyzją z dnia 19 września 2012r..

Organ rentowy w uzasadnieniu apelacji zarzucił Sądowi I instancji naruszenie prawa procesowego tj. art.233§1 k.p.c. polegające na uznaniu za wiarygodne dokumentu w postaci nieuwierzytelnionej kserokopii zaświadczenia z dnia 22 grudnia 1972r. wystawionego przez (...) Instytut (...) w W., z którego wynika, że odwołującemu powierzono od dnia 1 stycznia 1973r. stanowisko starszego konstruktora z wynagrodzeniem 3.400zł miesięcznie.

Powyższe uchybienie zdaniem apelującego doprowadziło do naruszenia art.53 w związku z art.15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2013.353) i błędne obliczenie wysokości emerytury.

Z takim stanowiskiem nie można się zgodzić.

Przede wszystkim należy zauważyć, że odwołujący na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym w dniu 29 września 2015r. okazał oryginał zaświadczenia z dnia 22 grudnia 1972r, w którym określono wysokość wynagrodzenia przyznanego od dnia 1 stycznia 1973r. Nadto Sąd I instancji dokonał oceny całego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, z którego wynika, że wynagrodzenie wnioskodawcy do 31 grudnia 1972r. wyniosło 3.300zł miesięcznie plus premia, a od 1 kwietnia 1973r.-3.900zł plus premia. Wynagrodzenie otrzymane w 1972r. oraz w 1973r. (poza I kwartałem) nie było przez pozwanego kwestionowane. A bezsporne jest, że odwołujący wykazał, iż od 1 września 1972r. do 30 kwietnia 1975r. był zatrudniony przez Zakład (...) w P. (świadczenie pracy z dnia 30.04.1975r.k.29 akt ZUS).

Także z przedłożonej dokumentacji wynika, że nazwa pracodawcy w latach 1972-1975, w następstwie przekształceń ulegała zmianie, jednak bezsporne jest, że praca wykonywana była przez odwołującego u tego samego pracodawcy. Powyższych okoliczności pozwany organ rentowy nie negował, stąd za niezrozumiałe należy uznać kwestionowanie wiarygodności zaświadczenia wystawionego przez (...) Instytut (...) w W. w dniu 22 grudnia 1972r., w którym potwierdzono powierzenie odwołującemu P. F. stanowiska st. konstruktora z uposażeniem zasadniczym 3.400zł.

Pozwany zresztą nie wskazał czym kierował się negując wyjaśnienia odwołującego, z których wynika, że (...) Ośrodek (...) z siedzibą w P. był filią (...) Instytutu (...) w W., a z dniem 1 kwietnia 1973r. został przejęty przez (...) w P..

Powyższe wyjaśnienia odwołującego w pełni korelują z dokumentacją przedłożoną przez odwołującego wraz z wnioskiem o emeryturę.

Powyższe, prawidłowe ustalenia Sądu I instancji, w pełni uzasadniały przyjęcie, iż wynagrodzenie odwołującego w 1973r. przy obliczeniu przychodu za ten rok, należy zwiększyć o kwotę 10.200zł (3x3.400zł), co dało łącznie kwotę 61.170zł.

Taka też kwota winna zostać przyjęta do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury, który wynosi 154,88% (k.59v).

Dokonując ponownego obliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego (na zlecenie Sądu Okręgowego), pozwany organ rentowy ustalił, że wyniesie ona od 1 sierpnia 2012r. kwotę- 2.742,41zł, po waloryzacji od 1 marca 2013r.-2.852,11zł, a od 1 marca 2014r.-2.897,74zł.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu I instancji, wskazując jednocześnie, że uwzględnienie wynagrodzenia zasadniczego za okres I kwartału 1973r. stanowi kwotę minimalną wykazaną jako przychód, gdyż ubezpieczony uzyskiwał także premię regulaminową, której wysokości z uwagi na brak stosownych dokumentów nie można obecnie ustalić.

Z powyższych względów apelację pozwanego należy uznać za pozbawioną podstaw a tym samym należało ją oddalić (art.385 k.p.c.).

SSA Marek Borkiewicz	SSA Marta Sawińska	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
----------------------	--------------------	-------------------------------